

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

Nr. 414/7 prot.

Tiranë, më 26. 09. 2025

V E N D I M

Nr. 228, datë 26. 09. 2025

Mbështetur në ligjin nr. 10 221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, si dhe në bazë të vendimmarrjes së Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë nëpërmjet vendimit nr. 4024 (80-2024-4093), datë 06.11.2024, ku përcaktohet, ndër të tjera: “Detyrimi i Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi për të marrë në shqyrtim ankesën nr. 143 Regj., datë 18.07.2023, të paditësit T. Sh.”, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi ka regjistruar ankesën nr. 56, datë 04.03.2025¹, të shtetases T. Sh., ku pretendohet diskriminim për shkak të “bindjeve politike” nga ana e ish-punëdhënësit, Zyrës Vendore të Arsimit Parauniversitar Bulqizë (ZVAP Bulqizë), si dhe ka filluar procedurat administrative për shqyrtimin e saj.

Në përfundim të shqyrtimit të ankesës, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

K O N S T A T O I:

I. Parantezë në lidhje me ankesën.

Kronologjia e fakteve sipas akteve të ankesës:

- Në vitin 2014, ankuesja T. Sh. është larguar nga detyra si mësuese në shkollën 9-vjeçare Pasinkë, me vendim të Zyrës Vendore të Arsimit Bulqizë.
- Më datë 04.02.2015, ankuesja i është drejtuar KMD-së me ankesën nr. 10 rregj., kundër Zyrës Arsimore Bulqizë, duke pretenduar diskriminim për shkak të bindjeve politike dhe gjendjes familjare.
- Komisioneri, me vendimin nr. 162, datë 19.11.2015, ka vendosur: “Konstatimin e mosdiskriminimit, për shkak të bindjeve politike dhe të gjendjes familjare, të T. Sh., nga ana e Zyrës Arsimore Bulqizë”.

¹ Për efekt të fillimit të afateve procedurale, është kryer riregjistrim i ankesës nr. 143, datë 18.07.2023, i T. Sh.

- Në vijim, lidhur me largimin nga puna, pas ezaurimit të rrugës gjyqësore (deri në marrjen formë të prerë të vendimit), konkretisht vendimit nr. 55, datë 26.01.2023, të Gjykatës Administrative të Apelit Tiranë, ankuesja dhe shtetasja L. Sh., i janë drejtuar sërish KMD-së me ankesën me nr. 143 regj., datë 18.07.2023, duke pretenduar se, në vitin 2014, i janë ndërprerë marrëdhëniet e punës nga Zyra Arsimore Bulqizë, për shkak të bindjeve të tyre politike.
- Komisioneri, me vendimin nr. 163, datë 14.08.2023, ka vendosur: *“Mospranimin e ankesës nr. 143, datë 18.07.2023, të paraqitur nga T. Sh. dhe znj. L. Sh. kundër Zyrës Vendore Arsimore Bulqizë, pasi është marrë një vendim i mëparshëm dhe nuk ka informacion të mjaftueshëm për të bërë të mundur një hetim”*.
- Ndaj vendimit të mësipërm të KMD-së, ankuesja T. Sh. ka paraqitur padi në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, e cila, me vendimin nr. 4024 (80-2024-4093), datë 06.11.2024, ka vendosur: *“Shfuqizimin e vendimit nr. 163, datë 14.08.2023, të KMD-së dhe detyrimin e palës së paditur (KMD), që të marrë në shqyrtim ankesën me nr. 143 regj., datë 18.07.2023, të paditësit T. Sh....”*.
- Gjykata ka vërejtur se²: *“...paditëset kanë pretenduar diskriminim i cili vazhdon edhe pas largimit të tyre nga puna, për shkaqe politike dhe gjendjes familjare në lidhje me rekrutimin dhe përzgjedhjen e punëmarrësve, rast i përcaktuar në nenin 12, pika 1, germa b, të ligjit 10221/2010. Gjithashtu, kanë evidentuar faktin që me vendime gjyqësore të formës së prerë është disponuar zgjidhja e kontratës së punës me efekt të menjëhershëm dhe pa shkaqe të justifikuara nga ana e të paditurit Zyrës Arsimore Bulqizë në këto procese, për paditësen T. Sh. dhe paditësen L. Sh.”*.
- Lidhur me citimin e mësipërm të Gjykatës, të pretendimit të ankueses, për një situatë vazhduese, në lidhje me rekrutimin në punë, Komisioneri vlerëson se, mbetet në kuadër deklarativ, pasi:
 - Ankuesja nuk ka shpjeguar, argumentuar e provuar se ka aplikuar përsëri për vende vakante, pozicione pune, sipas kriterëve për t’u punësuar në Zyrën Vendore të Arsimit Parauniversitar Bulqizë (pas largimit) dhe të jetë diskriminuar (sipas pretendimit të saj për diskriminim vazhdues), skualifikuar për shkak të bindjeve politike.
 - Ky pretendim mbetet hipotetik dhe hamendësim i ankueses, përderisa ajo nuk jep asnjë të dhënë se kur ka aplikuar: datën, muajin, vitin, për çfarë pozicion pune ka aplikuar pranë ZVAP-së Bulqizë, etj.
 - Në shqyrtim të këtij pretendimi për diskriminim vazhdues lidhur me rekrutimin e saj në punë, Komisioneri e vlerëson si haptazi të pabazuar.

² Fq. 7, e vendimit sipërcituar të Gjykatës.

II. Parashtrimi i fakteve sipas subjektit ankues.

Mbështetur në shpjegimet e dhëna në ankesën³ e depozituar pranë KMD-së, subjekti ankues, thekson ndër të tjera se: “Kam punuar si mësuese e ciklit të ulët në shkollën 9-vjeçare Pasinkë, nga viti 2006 deri në vitin 2014. Me vendimin nr. 351, datë 05.06.2014, ZVAP Bulqizë ka ndërprerë marrëdhëniet e punës, me motivacionin e zgjidhjes së kontratës provizore për shkak të mosplotësimit të nivelit arsimor. Duke mos pasur mundësi të tjera zgjidhjeje për padrejtësinë që më ishte bërë, zgjodha që ti drejtohem Gjykatës.

Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë me Vendimin nr. 207, datë 29.01.2017 ka vendosur:

1. Detyrimin e palëve të paditura t'i paguajë paditëses T. Sh., 2 muaj pagë për mosrespektim të procedurës së zgjidhjes së kontratës së punës.
2. Detyrimin e palëve të paditura t'i paguajë paditëses T. Sh., 3 muaj pagë si dëmshpërblim për zgjidhjen e kontratës së punës pa respektuar afatin e njoftimit.
3. Detyrimin e palëve të paditura t'i paguajë paditëses T. Sh., 12 muaj pagë për zgjidhje të kontratës së punës në mënyrë të menjëhershme dhe të pajustifikuar.
4. Detyrimin e palëve të paditura t'i paguajë paditëses T. Sh., 4 muaj pagë si shpërblim për vjetërsi në punë.
5. 6. 7. 8.

Gjykata Administrative e Apelit me Vendimin nr. 55, datë 26.01.2023, ka vendosur: 1. Lënien në fuqi të Vendimit nr. 207, datë 29.01.2017 të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë.

Ankesa kryesisht bazohet tek diskriminimi për shkaqe politike që më është bërë nga ana e ZVAP Bulqizë. Pra, qëllimi kryesor është se jam larguar nga puna në mënyrë joligjore, jo njerëzore, vetëm për shkak të bindjes politike”.

Subjekti ankues, kërkon nga Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, konstatimin e diskriminimit në marrëdhëniet e punës për shkak të bindjeve politike..

III. Ndjekja e procedurës për shqyrtimin e ankesës nga Komisioneri.

Në nenin 1 të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, parashikohet objekti i këtij ligji, duke u sanksionuar se: “Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile,

³ Shpjegimet e ankueses janë dhënë në kuadër të ankesës me nr. 143 Regj., datë 18.07.2023, dhe konsiderohen të vlefshme edhe për ankesën nr. 56 Regj., datë 04.03.2025, me të njëjtin objekt dhe subjekt kundër së cilit drejtohen pretendimet për diskriminim, bashkërisht dhe në koherencë me kërkimet e depozituara nëpërmjet e-mailit datë 13.03.2025.

vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër”.

Neni 7 i LMD-së, në pikën 1 të tij, parashikon se: *“Çdo veprim apo mosveprim i autoriteteve publike ose i personave fizikë a juridikë që marrin pjesë në jetën dhe sektorët publikë apo privatë, që krijojnë baza për mohimin e barazisë ndaj një personi apo grupi personash, ose që i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe jo të barabartë, kur ata ndodhen në rrethana të njëjta apo të ngjashme, në krahasim me persona të tjerë apo grupe personash, përbën diskriminim”.*

Bazuar në nenin 32/1/a të ligjit, Komisioneri ka kompetencë për të shqyrtuar shkeljet që i bëhen zbatimit dhe respektimit të parimit të barazisë në lidhje me këto shkaqe.

Përsa më lart, referuar nenit 33, të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, ankesa përmban elementët e kërkuar nga ky ligj.

Gjatë shqyrtimit të kësaj ankese, Komisioneri ka marrë në shqyrtim vetëm ato çështje, që bëjnë pjesë në kompetencat e tij, të parashikuara nga LMD dhe që lidhen me pretendimin e ankueses për diskriminim.

Në zbatim të parashikimeve ligjore, të përcaktuara në nenet 32 dhe 33, të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi ka shqyrtuar çështjen duke ndërmarrë hapat si më poshtë:

1. Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, me anë të shkresës me nr. 414/1 prot., datë 19.03.2025, ka kërkuar nga ZVAP Bulqizë, informacionin dhe dokumentacionin si vijon:
 - *“Informacion dhe argumente sa i përket pretendimeve të ngritura nga ana e subjektit ankues lidhur me largimin e saj nga puna, bazuar mbi shkaqet e bindjeve politike.*
 - *Kopje të dokumenteve që vlerësohen se shërbejnë si provë për të prapësuar pretendimin e ankueses për trajtim të padrejtë, të pabarabartë e të pafavorshëm, ardhur si pasojë e bindjeve të saj politike.*
 - *Informacion nëse ankuesja ka aplikuar apo ka paraqitur kërkesë pranë ZVAP-së Bulqizë për emërimin në pozicionet vakante për mësues, për periudhën nga viti 2014-2025.*
 - *Si dhe çdo informacion tjetër që do të gjykohet i arsyeshëm dhe do të ndihmonte në sqarimin e plotë të kësaj çështjeje”.*
2. Në mungesë të përgjigjes lidhur me sa më sipër është kërkuar, KMD, nëpërmjet shkresës nr. 414/2 prot., datë 30.04.2025, i është drejtuar sërish ZVAP-së Bulqizë, lidhur me plotësimin e informacionit të kërkuar.

3. Në përgjigje përsa më lart, ZVAP Bulqizë, përmes shkresës⁴ nr. 275 prot., datë 06.05.2025, informoi Komisionerin për Mbrojtjen nga Diskriminimi, lidhur me parashtrimet e saj sa i përket ankesës së paraqitur nga subjekti ankues duke dhënë një pjesë të informacionit të kërkuar me shkresën nr. 414/1 prot., datë 19.03.2025. Nga informacioni i përcjell, ZVAP Bulqizë informoi Komisionerin lidhur me hapat e ndërmarrë sa i përket zbatimit të Vendimit të Gjykatës së Apelit Administrativ nr. 55, datë 26.01.2023, përmes së cilit është vendosur detyrimi i palës së paditur (ZVAP Bulqizë) t'i paguaj ankueses masën e dëmshpërblimit për shkak të zgjidhjes së marrëdhënieve të punës. Sa i përket pjesës tjetër të kërkesave të parashtruara nga Komisioneri, ZVAP Bulqizë nuk vuri në dispozicion asnjë informacion shtesë.
4. Në vijim të procedurës hetimore, për një gjykim sa të drejtë të kësaj çështjeje dhe për të zhvilluar një proces të drejtë ligjor, në zbatim të parimit të kontradiktoritetit, mbështetur në nenin 33, pika 8, të ligjit nr. 10221/2010 "*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*", të ndryshuar, për shqyrtimin e mëtejshëm të kësaj ankese, Komisioneri, nëpërmjet shkresës nr. 414/5 prot., datë 28.05.2025, njoftoi dhe ftoi palët për pjesëmarrje në seancë dëgjimore.

Palëve iu është bërë e ditur, se gjatë seancës kanë të drejtë të depozitojnë në cilësi prove çdo informacion plotësues ose akt administrativ, të cilin ende nuk e kanë paraqitur pranë KMD-së dhe që vlerësojnë se ka rëndësi për përcaktimin e gjendjes së fakteve e rrethanave të çështjes.

5. Seanca dëgjimore u zhvillua me datë 10.06.2025, me praninë e subjektit ankues dhe përfaqësueses me autorizim⁵, të ZVAP Bulqizë, znj. D. H, punonjëse pranë këtij institucioni.

Palët u qëndruan të njëjtave pretendime⁶ si ato të bëra të njohura shkresërisht në ankesën e parashtrimet e depozituara prej tyre pranë KMD-së.

Pala ankuese, ndër të tjera, theksoi qëndrimin e saj lidhur me pretendimin për diskriminim nga ana e ZVAP Bulqizë, duke theksuar se ajo vetë ka qenë anëtare e thjeshtë e subjektit politik Partia Demokratike dhe nuk ka patur një aktivitet të njohur politik si mbështetëse e këtij subjekti. Ajo theksoi faktin se bindjet politike i lidhte me faktin se ajo është bashkëshortja e Xh. Sh., i cili sipas saj ka patur një aktivitet të njohur politik në zonë.

6. Pas seancës dëgjimore, në kuadër të shqyrtimit të ankesës nr. 55, datë 04.03.2025, bashkëshorti i ankueses, shtetasi Xh. Sh., më datë 16.06.2025, ka depozituar pranë Komisionit Qendror të Zgjedhjeve (KQZ) një kërkesë, nëpërmjet të cilës kërkon të pajiset me një vërtetim që, në zgjedhjet për Kuvend të vitit 2013 dhe në zgjedhjet vendore të vitit 2015, ka qenë vëzhgues i subjektit PD, në qendrën e votimit nr. 1057/00, fshati Lladomericë/Bulqizë.

⁴ Protokolluar pranë Komisionerit me nr. 414/3 prot., datë 12.05.2025.

⁵ Autorizim i ZVAP Bulqizë, me nr. 331 prot., datë 07.06.2025.

⁶ Depozituar shkresërisht gjatë seancës.

7. Nëpërmjet e-mailit datë 23.06.2025, dërguar pranë KMD-së, bashkëshorti i ankueses, shtetasi Xh. Sh., ka sqaruar ndër të tjera, si vijon:

“...Lidhur me bindjet politike, çfarë pozicioni kam pasur ne forumet drejtuese të PD Bulqizë, deri në momentin e largimit nga puna, të shoqëruar me dokumentacion provues:

Jam anëtar i Partisë Demokratike që nga krijimi i saj në vitin 1990, për shkak të të shkuarës time sepse kam qenë familje e persekutuar nga ish regjimi komunist. Që nga dita e parë kam qenë anëtar me tesere partie. Për të vërtetuar pozicionet politike që kam mbajtur në PD dega Bulqizë, është:

- *Tesera e PD.*
- *Vërtetimi që ju kam dorëzuar nga dega e PD.*
- *Po ju vë në dispozicion një kopje të vendimit të Komisionit Qendror të Zgjedhjeve të vitit të vështirë 1997, ku kam qenë kryetar i Zonës Zgjedhore Nr. 26 i propozuar nga Partia Demokratike e Shqipërisë. (Dokumenti me PDF). E disponoj këtë kopje për arsye se kam qenë kryetar i gjithë zonës (61 qendrave të votimit në një situatë “luftë” për Shqipërinë).*
- *4. Po ju vë në dispozicion emërimin tim në vitin 2016 si Nënkyetar dhe anëtar i Kryesisë i degës së PD Bulqizë.*

....

Që nga viti 1990 e në vazhdim kam qenë vëzhgues dhe anëtar i Komisioneve në çdo palë zgjedhje si përfaqësues i subjektit politik Partia Demokratike. I kam dërguar kërkesë KQZ për të më pajisur me një vërtetim që kam qenë anëtar dhe vëzhgues për zgjedhjet 2013 dhe 2015 që unë pretendoj se më është bërë diskriminim, por nuk kam marrë asnjë përgjigje.

Deklaroj se në vitet kur ka ndërruar pushteti, si në zgjedhjet për Kuvend të vitit 2013 apo dhe në zgjedhjet vendore të vitit 2015, kam qenë vëzhgues i subjektit Partisë Demokratike në qendrën e votimit 1057/00, që i përket fshatit Lladomericë, Njësia Administrative Ostren, Bashkia Bulqizë.”

8. Në kuadër të shqyrtimit të ankesës nr. 55, datë 04.03.2025, të bashkëshortit të ankueses, shtetasit Xh. Sh., nëpërmjet shkresës me nr. 413/7 prot., datë 25.06.2025, Komisioneri i është drejtuar KQZ-së, lidhur me kërkesën për informacionin si më poshtë citohet:

“A ka qenë shtetasi Xh. Sh., me numër karte identiteti G.....L, vëzhgues, anëtar, (i subjektit politik PD) në Komisionin e Qendrës të Votimit nr. 1057/00, të fshatit Lladomericë, Njësia Administrative Ostren/Bashkia Bulqizë, gjatë procesit të zgjedhjeve për kuvendin në vitin 2013 dhe zgjedhjet vendore të vitit 2015?”

9. Në përgjigje të kërkesë së mësipërme të Komisionerit, KQZ, nëpërmjet shkresës me nr. 5319 prot., datë 26.06.2025, ka informuar se:

“...Pas verifikimeve të kryera në dokumentacionin arkivor të Komisionit Qendror të Zgjedhjeve në dispozicion, rezulton se, nuk ekzistojnë të dhëna që vërtetojnë angazhimin e shtetasit të

sipërpërmendur në cilësinë e anëtarit apo vëzhguesit gjatë zgjedhjeve të përgjithshme të vitit 2013 dhe zgjedhjeve vendore të vitit 2015.”

IV. Vlerësimi i fakteve dhe provave të grumbulluara nga Komisioneri gjatë procesit të shqyrtimit të çështjes.

Ligji 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, i ndryshuar, në nenin 1 dhe nenin 3/1, parashikojnë se: *“Diskriminim” është çdo dallim, përjashtim, kufizim ose preferencë, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji, që ka si qëllim ose pasojë pengesën ose bërjen të pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët, të të drejtave e lirive themelore të njohura nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe nga ligjet në fuqi”.*

Gjatë shqyrtimit të ankesës dhe ndjekjes së procedurës hetimore, Komisioneri në përputhje me ligjin ka kërkuar informacionin e nevojshëm dhe dokumentacionin mbështetës, lidhur me rastin e subjektit ankues, në mënyrë që të mund të vlerësonte me objektivitet pretendimin e tij për trajtim të pa drejtë dhe diskriminues.

Komisioneri ka përmbushur kërkesat e parashikuara në Kodin e Procedurës Administrative, edhe sa i takon dhënies së ndihmës efektive, gjë e cila është përcaktuar në nenin 10, të tij: *“Organi publik siguron që të gjitha palët dhe persona të tjerë të përfshirë në procedurë të jenë në gjendje të ndjekin dhe të mbrojnë të drejtat dhe interesat e tyre ligjorë në mënyrë sa më efektive dhe të lehtë të jetë e mundur. Ai i informon palët mbi të drejtat dhe detyrimet e tyre, përfshirë të gjithë informacionin e lidhur me procedurën dhe i paralajmëron ato për pasojat ligjore të veprimeve ose mosveprimeve të tyre”.*

LMD, në nenin 32, pikën 2, të tij ka përcaktuar qartë këtë detyrim, duke cituar se: *“Të gjitha institucionet publike dhe subjektet private janë të detyruara të mbështesin Komisionerin, duke i dhënë informacionin që i nevojitet dhe duke i garantuar aksesin në informacionin në përmbushjen e detyrave të tij”.*

Në Kreun II, të këtij ligji, parashikohet mbrojtje e posaçme nga diskriminimi në fushën e punësimit. Ligji 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, i ndryshuar, në nenin 12/1/c, ku përcaktohet se: *“Ndalohej diskriminimi i personit në lidhje me të drejtën e tij për punësim. Diskriminimi përfshin çdo dallim, kufizim ose përjashtim që bazohet në shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji dhe që, ndër të tjera, ka lidhje me: ... c) trajtimin e punëmarrësve në vendin e punës, duke përfshirë trajtimin e tyre gjatë vendosjes ose ndryshimit të kushteve të punës, shpërblimin, përfitimet dhe mjedisin e punës, trajtimin lidhur me trajnimet profesionale ose gjatë procesit disiplinor apo lidhur me pushimin nga puna ose zgjidhjen e kontratës së punës”, ndalon çdo lloj dallimi, kufizimi ose përjashtimi, që i bëhet një punëmarrësi në gëzimin e të drejtës për punësim,*

duke përfshirë trajtimin e tyre gjatë procesit disiplinor apo lidhur me pushimin nga puna ose zgjidhjen e kontratës së punës.

Lidhur me shqyrtimin e pretendimeve të subjektit ankues, Komisioneri vlerëson se objekt i gjykimit e analizës të kësaj vendimmarrje, janë ato pretendime të T. Sh., mbi bazën e të cilave janë investuar palët gjatë shqyrtimit të ankesës, dhe për e mbi të cilat ka vijuar procedura hetimore, kundrejt subjektit për të cilin ka pretenduar se e ka diskriminuar, ZVAP Bulqizë, lidhur me largimin nga puna për shkak të bindjeve politike.

A. Lidhur me trajtimin e padrejtë, të pabarabartë e të pafavorshëm.

Si rregull, me qëllimin për të përcaktuar nëse ankuesi është trajtuar në mënyrë të padrejtë, të pabarabartë apo të pafavorshme krahasuar me punonjës të tjerë në një situatë të njëjtë apo të ngjashme me të, nevojitet “krahasuesi”. Ose, në kushtet kur ky “krahasues” mungon, vlerësohet nëse ankuesi është trajtuar në mënyrë të padrejtë në raport me parashikimet ligjore që normojnë marrëdhënien mes tij dhe punëdhënësit.

Mirëpo, në rastin konkret, në kushtet kur pretendimi i ankuses për largim të paligjshëm nga puna është bërë objekt i shqyrtimit gjyqësor dhe në momentin e depozitimit të ankesës së saj pranë KMD-së, lidhur me të, ka një vendimmarrje të gjykatës, të formës së prerë, Komisioneri merr të mirëqenë konstatimin e bërë nga gjykata⁷, bazuar në arsyetimin si më poshtë vijon:

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut/GJEDNJ, në jurisprudencën e saj ka sanksionuar se ekzekutimi i një vendimi të formës së prerë⁸ dhënë nga ndonjë gjykatë duhet të konsiderohet si një pjesë integrale e “gjykimit” për qëllime të Nenit 6 të Konventës (shih Hornsby k. Greqisë, 19 Mars 1997).

Neni 132, i kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, sanksionon se, vendimet e Gjykatës Kushtetuese janë përfundimtare dhe të detyrueshme për zbatim⁹.

Në vendimin nr. 11, datë 27.05.2004, të Gjykatës Kushtetuese, ndër të tjera, thuhet se: “Në ligjin “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”, është përcaktuar se: “...vendimet gjyqësore mund të jenë objekt shqyrtimi vetëm mbi bazën e ankimeve ose rekurseve në rrugë gjyqësore, sipas përcaktimeve në kodet e procedurave ose në ligje të veçanta”. Pra, meqenëse ky pushtet ushtrohet në mënyrë të shkallëzuar sipas parimit të kontrollit të vendimeve gjyqësore të gjykatave më të ulëta nga gjykatat më të larta, asnjë organ tjetër, nuk ka të drejtë të kontrollojë e vlerësojë bazueshmërinë në ligj të vendimeve gjyqësore të formës së prerë, të mos përfillin përmbajtjen e tyre e të ngarkojnë me përgjegjësi gjyqtarin e çështjes. Duke iu referuar praktikës së saj, Gjykata Kushtetuese çmon të nevojshme për të rikonfirmuar qëndrimin se,

⁷ Për analogji citojmë Vendimin nr. 35, datë 09.03.2023, të KMD-së.

⁸ Sanksionuar edhe në legjislacionin e brendshëm kombëtar, në Kodin e Procedurës Civile.

⁹ https://www.gjk.gov.al/web/Funksionet_175_1.php

vendimet gjyqësore kontrollohen vetëm nga gjykata më e lartë, e se, asnjë organ tjetër nuk mund të vlerësojë ligjshmërinë dhe bazueshmërinë e vendimeve gjyqësore, për sa kohë, ato nuk janë ndryshuar ose prishur nga një gjykatë më e lartë”.

Kodi i Procedurës Civile, i ndryshuar, në neni 451/a, të tij¹⁰, ka sanksionuar se:

“Vendimi që ka marrë formë të prerë është i detyrueshëm për palët,, për gjykatën që ka dhënë vendimin dhe për të gjitha gjykatat dhe institucionet e tjera. Vendimi që ka marrë formë të prerë ka fuqi vetëm për çka është vendosur midis po atyre palëve, për të njëjtin objekt dhe për të njëjtin shkak. Një konflikt që është zgjidhur me vendim të formës së prerë nuk mund të gjykohej përsëri, përveç kur ligji parashikon ndryshe”.

Bazuar në vendimin gjyqësor nr. 55, datë 26.01.2023, të Gjykatës Administrative të Apelit, rezulton se pretendimi i palës ankuese lidhur me paligjshmërinë e largimit nga puna nga ana e ish-punëdhënësit/ZVAP Bulqizë, është bërë objekt i shqyrtimit gjyqësor dhe lidhur me të ka një vendim gjyqësor, i cili është i formës së prerë dhe i detyrueshëm për ekzekutim.

Në rrethanat kur jemi para një vendimi të formës së prerë, i cili është i detyrueshëm për zbatim, si dhe në kushtet kur çështja e pretendimit të ankueses për paligjshmëri të veprimeve të punëdhënësit ndaj saj, është shqyrtuar dhe zgjidhur gjyqësisht; Komisioneri, merr të mirëqenë konstatimet e bëra nga Gjykata dhe vendimin e saj të formës së prerë.

Në këto kushte, bazuar në sa më sipër, citojmë se Gjykata Administrative e Apelit Tiranë, *inter alia*, në vendimin e saj, është shprehur se:

“Që zgjidhja e kontratës të jetë e justifikuar duhet që elementët e nenit 153 të përmbushen njëkohësisht (në mënyrë kumulative). Mospërmbushja e njërit prej këtyre kushteve e cilëson zgjidhjen e kontratës si të pajustificuar.

Nga analiza e fakteve dhe dispozitës së sipërpërmendur, zgjidhja e kontratës së punës është bërë në mënyrë të menjëhershme (ultima ratio) nga ana e palës së paditur, është e pajustificuar pasi në analizë të katër kushteve të Nenit 153, asnjë prej tyre nuk është shkelur nga ana e paditësit.

Nëse do të ishte shkelur ndonjë detyrim kontraktual, bazuar në kërkesat e nenit të sipërcituar, duhet që shkëlja kishte qenë e përsëritur, pra më shumë se një herë dhe së paku, paditësi të kishte marrë një paralajmërim për shkeljen apo në rastin konkret për arsimin përkatës që është përdorur si motivacion, pa arritur direkt tek zgjidhja e kontratës së punës.

Në lidhje me çështjen e ngritur edhe në ankim se paditësja nuk plotësonte kushtet për të qenë në atë vend pune, Gjykata ka paraqysh se në këtë rast paditësja ka qenë në kushtet e mirëbesimit, pala e paditur ishte në dijeni të kësaj rrethane që në kohën e emërimit të paditëses dhe për rrjedhojë

¹⁰ (Shtuar me ligjin nr.8812, datë 17.5.2001, neni 77)

minimalisht duhet të respektonte afatin e njoftimit dhe procedurën e zgjidhjes së kontratës së punës...”.

Bazuar në sa më sipër, Komisioneri vlerëson se, vendimmarrja e Gjykatës e cila është e formës së prerë dhe ka vendosur mbi paligjshmërinë e zgjidhjes së kontratës së punës të T. Sh., afekton në mënyrë të drejtpërdrejtë edhe vlerësimin që do t’i bëjë KMD, pretendimit të subjektit ankues, lidhur me largimin e saj nga puna, të konsideruar si të paligjshëm nga ana e punëdhënësit dhe konfirmuar nga ana e Gjykatës.

Në këtë logjikë, Komisioneri vlerëson se, përsa kohë largimi nga puna i T. Sh. (zgjidhja e kontratës së punës nga ana e ZVAP Bulqizë) është konsideruar e vlerësuar si i paligjshëm nga ana e Gjykatës, për rrjedhojë edhe KMD, do ta konsiderojë atë si veprim të padrejtë karshi ankueses nga ana e ish-punëdhënësit/ZVAP Bulqizë.

Mbështetur në sa më sipër, si dhe në referencë të nenit 7, pika 1 të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri gjykon se subjekti ankues T. Sh., i është nënshtruar një trajtimi të padrejtë dhe të paligjshëm nga ana e ish-punëdhënësit, ZVAP Bulqizë, lidhur me largimin e saj nga puna.

B. Shkaku i mbrojtur - Bindjet politike

Mbështetur në nenin 2¹¹, të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, në ushtrimin e detyrës së tij siguron mbrojtjen efektive nga diskriminimi dhe çdo formë sjelljeje që nxit diskriminimin për një nga shkaqet që parashikon ky ligj. Ky ligj, ndalon situatat kur persona ose grupe personash në një situatë të njëjtë trajtohen në mënyra të ndryshme, dhe situatat kur personat ose grupet e personave në situata të ndryshme trajtohen njësoj.

Në nenin 1 të tij përcaktohet se: “Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër”.

¹¹ “Qëllimi i këtij ligji është të sigurojë të drejtën e çdo personi për: a) barazi përpara ligjit dhe mbrojtje të barabartë nga ligji; b) barazi të shanseve dhe mundësive për të ushtruar të drejtat, për të gëzuar liritë dhe të marrë pjesë në jetën publike; c) mbrojtje efektive nga diskriminimi dhe nga çdo formë sjelljeje që nxit diskriminim.”

Mbështetur në nenin 9/2 të Kodit të Punës, mbrojtja nga diskriminimi garantohet bazuar në një listë jo shteruese shkaqesh, duke parashikuar se: *“Me “diskriminim” kuptohet çdo dallim, përjashtim, kufizim ose parapëlqim, që bazohet në gjininë, racën, ngjyrën, etninë, gjuhën, identitetin gjinor, orientimin seksual, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, aftësinë e kufizuar, jetesën me HIV/AIDS, bashkimin ose përkatësinë në organizata sindikale, përkatësinë në një grup të veçantë, ose në çdo shkak tjetër, që ka si qëllim ose pasojë të pengojë ose të bëjë të pamundur ushtrimin e së drejtës për punësim dhe profesion, në të njëjtën mënyrë me të tjerët”*.

Referuar nenit 1, të ligjit nr. 10221/2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, të ndryshuar, ky shkak i pretenduar nga ankuesi konsiderohet si shkak i mbrojtur, pasi parashikohet si i tillë në LMD, si dhe subjekti ankues ka depozituar prova të cilat faktojnë se e mbart atë.

Bazuar në shkaqet e mbrojtura të përcaktuara në nenin 1, si dhe duke ju referuar përkufizimit të diskriminimit që ligji ka bërë në nenin 3, të ligjit *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, të ndryshuar, jo çdo diferencë në trajtim apo trajtim më pak i favorshëm gëzon mbrojtje nga ligji. Mbrojtja nga diskriminimi sipas ligjit garantohet vetëm për ato diferenca në trajtim apo trajtime më pak të favorshme dhe të padrejta që kanë për bazë një nga shkaqet e mbrojtura. Në mungesë të një shkakut të mbrojtur jo çdo diferencë në trajtim apo trajtim i pafavorshëm konsiderohet diskriminim sipas ligjit.

Ankuesja ka pretenduar se i është nënshtruar një trajtimi të padrejtë dhe të pafavorshëm për shkak të *“bindjeve politike”* pasi ajo është anëtare e Partisë Demokratike, bindje këto të kundërta me titullarin e ri të institucionit të ZVAP Bulqizë. Gjithashtu, ankuesja pretendon se është diskriminuar edhe për shkak të aktivitetit politik të bashkëshortit të saj, Xh. Sh.

Referuar nenit 1, të ligjit nr. 10221/2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, të ndryshuar, shkakut i bindjeve politike, i pretenduar nga ankuesi, konsiderohet si shkak i mbrojtur dhe diferencat në trajtim bazuar në këtë shkak janë të ndaluara dhe të mbrojtura nga ligji.

Subjekti ankues, lidhur me provueshmërinë e bindjeve të saj politike, ka depozituar pranë KMD-së, dokumentacionin si më poshtë citohet:

- Vërtetim me nr. 05 prot., datë 12.07.2023, lëshuar nga Kryetari i PD/Dega Bulqizë, z. E. I, në të cilin, ndër të tjera, evidentohet se: *“T. Sh., është anëtare e PD/Dega Bulqizë, që nga viti 2000, si dhe, ka qenë anëtare në forumet drejtuese të Grupseksionit Ostren të Degës së PD Bulqizë, si dhe anëtare e vëzhguese në komisionet zgjedhore...”*

Subjekti ankues, lidhur me provueshmërinë e bindjeve politike të bashkëshortit të saj, ka depozituar pranë KMD-së, dokumentacionin si më poshtë citohet:

- Librezë Anëtarësie në subjektin politik Partia Demokratike, lëshuar me datë 15.07.2004, nga Kryetari i PD/Dega Bulqizë, z. R. K;
- Vërtetim me nr. 04 prot., datë 12.07.2023, lëshuar nga Kryetari i PD/Dega Bulqizë, z. E. I, në të cilin, ndër të tjera, evidentohet se: *“Xh. I. Sh., është anëtar i PD/Dega Bulqizë, që nga viti 1991, si dhe, ka qenë anëtar në forumet drejtuese të PD/Dega Bulqizë dhe anëtar e vëzhgues në komisionet zgjedhore...”*

Sa më sipër, Komisioneri vlerëson të provuar shkakun e pretenduar të diskriminimit, nga ana e subjektit ankues, atë të *“bindjeve politike”*.

C. Lidhja e trajtimit të padrejtë dhe të pafavorshëm të ankueses nga ana e ish-punëdhënësit/ZVAP-së Bulqizë, me “bindjet politike” si shkak i mbrojtur.

Për të vërtetuar faktin se subjekti ankues është ekspozuar ndaj një sjellje diskriminuese nga ana e ZVAP Bulqisë, duhet të ekzistojë një lidhje objektive shkakësore ndërmjet shkakut të mbrojtur nga ligji 10 221/2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, të ndryshuar, dhe trajtimit të padrejtë e të paligjshëm të ankuesit (kjo e fundit provuar me vendim gjyqësor të formes së prerë).

Ankuesja ka pretenduar diskriminim për shkak të *“bindjeve politike”*, duke argumentuar se trajtimin e paligjshëm ndaj saj, nga ana e ZVAP Bulqizë, e lidh me faktin se është anëtare e subjektit politik, Partia Demokratike, si dhe faktit që bashkëshorti i saj, Xh. Sh., gjatë fushatës për zgjedhjet vendore të vitit 2015, është angazhuar në mbështetje të kandidatit të forcës politike të PD-së dhe jo të kandidatit të PS-së, i cili sapo erdhi në detyrë në krye të Bashkisë, e largoi nga puna në shenjë hakmarrjeje politike edhe atë.

Sa më sipër, Komisioneri, në analizën e bërë prej tij¹² vlerëson se, shkakun e pretenduar të ankueses dhe bashkëshortit të saj, në kuptim të LMD-së, rezultojnë të provuar dhe dokumentuar bazuar në provat e depozituara prej tyre, lidhur me faktin që kanë bindje të djathta politike, si anëtarë të PD/Dega Bulqizë. Bazuar në dokumentacionin që disponon nga hetimi, Komisioneri vlerëson se ankuesja dhe bashkëshorti i saj e mbartin këtë shkak.

Komisioneri ka shqyrtuar dhe analizuar faktin, nëse subjekti ankues, është trajtuar në mënyrë të padrejtë e të paligjshme nga ana e ZVAP Bulqizë, bazuar pikërisht në shkakun që posedon, por, duke e lidhur atë, me momentin e largimit nga puna të ankueses, pra me vitin 2014 dhe me faktin e angazhimit publik të bashkëshortit të saj, nëpërmjet pjesëmarrjes së tij si vëzhgues i PD/Dega Bulqizë, në Komisionin e Qendrës të Votimit nr. 1057/00, të fshatit Lladomericë, Njësia Administrative Ostren/Bashkia Bulqizë, në zgjedhjet vendore të vitit 2015.

Çështjet e diskriminimit kërkojnë që të vërtetohet nëse ekziston një përligje e arsyeshme dhe objektive për trajtimin ndryshe të evidentuar.

¹² Shih faqe 26 e vendimit.

Parimi i barazisë dhe i mosdiskriminimit, sanksionohet nga Kushtetuta si një parim i përgjithshëm që përshkon të gjitha të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, prandaj ai duhet të gjejë shprehjen e tij në të gjithë legjislacionin shqiptar, si dhe të zbatohet nga të gjithë, si nga institucionet edhe nga individët.

Neni 18, i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë ku sanksionohet ky parim parashikon : “1. Të gjithë janë të barabartë përpara ligjit. 2. Askush nuk mund të diskriminohet padrejtësisht për shkaqe të tilla si gjinia, raca, feja, etnia, gjuha, bindjet politike, fetare a filozofike, gjendja ekonomike, arsimore, sociale ose përkatësia prindërore. 3. Askush nuk mund të diskriminohet për shkaqet e përmendura në paragrafin 2, nëse nuk ekziston një përligjje e arsyeshme dhe objektive.”.

Ky parim përshkon edhe nenin 49 të Kushtetutës sipas të cilit “Secili ka të drejtë të fitojë mjetet e jetesës së tij me punë të ligjshme që e ka zgjedhur ose pranuar vetë. Ai është i lirë të zgjedhë profesionin, vendin e punës, si dhe sistemin e kualifikimit të vet profesional”.

Doktrina kushtetuese, e trajton të drejtën e individit për punë, duke theksuar se liria për punë mbrohet nga rregullimet kushtetuese.¹³

Gjykata Kushtetuese¹⁴, ka mbajtur qëndrimin se: “E drejta për punë, që garanton neni 49/1 i Kushtetutës, përfshin zgjedhjen e profesionit, vendin e punës dhe sistemin e kualifikimit profesional me qëllim sigurimin e mjeteve të jetesës në mënyrë të ligjshme. Zgjedhja e profesionit, siç parashikohet nga dispozita kushtetuese, përbën një të drejtë të individit në kuptimin, që ai i përkushtohet një veprimtarie për të siguruar mjetet e jetesës.

Kjo e drejtë e individit për të përfutur me punë të ligjshme fiton rëndësi edhe nga pikëpamja sociale, pasi puna si profesion është një vlerë edhe për kontributin që i sjell shoqërisë në tërësi.

E drejta për punë dhe liria e profesionit nënkuptojnë të drejtën e individit për të ushtruar çdo veprimtari të ligjshme që i sjell të ardhura dhe që nuk ka afat të përcaktuar, me përjashtim të rregullimeve të veçanta ligjore. Në këtë kuptim, veprimi i organeve shtetërore që sjell pasoja të drejtpërdrejta në pengimin e veprimtarisë profesionale përbën cenim të kësaj lirie veprimi. Garancia që Kushtetuta i jep individit lidhur me të drejtën për punë dhe lirinë e profesionit ka si qëllim mbrojtjen e këtyre nga kufizimet e papërligjura të shtetit.

Liria e profesionit nuk është thjesht një e drejtë për të pasur një vend pune. Ajo nuk duhet kuptuar vetëm si e drejtë sociale, por dhe si liri negative që nuk lejon ndërhyrjen ose pengimin e shtetit gjatë ushtrimit të saj. Përcaktimi që neni 49 i Kushtetutës i bën të drejtës për punë duhet të merret në kuptim të dyfishtë. Ajo përbën një detyrim pozitiv që kërkon angazhimin shtetëror për të krijuar

¹³ Livio Paladini, “Diritto Costituzionale”, CEDAM, Padova, 1991, fq. 166-175.

¹⁴ Vendimi nr. 20, datë 11.07.2006, i GJK.

kushte të përshtatshme për realizimin e një të drejte të tillë, por edhe detyrim negativ, i cili kërkon mosndërrhyrjen e shtetit për të cenuar këtë të drejtë”.

Në rastin në fjalë kemi të bëjmë me një marrëdhënie pune midis shtetit dhe individit, e cila rregullohet nga kuadri ligjor në fuqi.

Gjykata Kushtetuese, në jurisprudencën e saj, ka mbajtur qëndrimin se, parimi i shtetit të së drejtës detyron të gjitha organet e pushtetit publik që t’i ushtrojnë kompetencat e tyre vetëm në respektim të normave kushtetuese. Aktet juridike që nxirren nga këto organe duhet të jenë në pajtim me aktet juridike më të larta, si në kuptimin formal të tyre, ashtu edhe atë material. Respektimi i hierarkisë së akteve normative është një detyrim që buron nga parimi i shtetit të së drejtës dhe i koherencës në sistemin ligjor¹⁵.

Me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, e drejta ndërkombëtare që rrjedh nga marrëveshjet ndërkombëtare (*e njohur ndryshe edhe si “e drejta konventore”*) ka një vend të posaçëm.

Sipas nenit 116 të Kushtetutës, marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara me ligj, në hierarkinë e normave juridike renditen menjëherë pas Kushtetutës. Për pasojë, ato zënë një vend të rëndësishëm në të drejtën e brendshme e bëhen të detyrueshme për t’u zbatuar për çdo shtet, për të gjithë organet shtetërore.

Po ashtu, kjo dispozitë kushtetuese duhet lexuar në harmoni edhe me nenin 122, pikat 1 dhe 2, të Kushtetutës, ku sanksionohet se:

“1. Çdo marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar përbën pjesë të sistemit të brendshëm juridik pasi botohet në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë. Ajo zbatohet në mënyrë të drejtpërdrejtë, përveç rasteve kur nuk është e vetëzbatueshme dhe zbatimi i saj kërkon nxjerrjen e një ligji...

2. Një marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar me ligj ka epërsi mbi ligjet e vendit që nuk pajtohen me të...

Shqipëria ka nënshkruar e ratifikuar disa akte ndërkombëtare, që në thelb kanë të bëjnë me trajtimin e barabartë, mosdiskriminimin, mbrojtjen dhe respektimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut në përgjithësi, ndër të cilat është edhe Konventa Evropiane e të Drejtave të Njeriut, e cila jo vetëm që është pjesë e legjislacionit të brendshëm të Republikës së Shqipërisë, por zë një vend të veçantë brenda tij. Konventa njeh dhe parashikon kufizime të përgjithshme dhe kufizime specifike për të drejta të veçanta.

Konventa Evropiane e të Drejtave të Njeriut (KEDNJ-ja), në nenin 14 të saj, ndalon diskriminimin në gëzimin e të drejtave dhe lirive të përcaktuara në të, bazuar në një listë joshteruese shkaqesh. Ndërkohë Protokolli 12-të i Konventës, i cili është ratifikuar nga Shqipëria, ndalon diskriminimin

¹⁵ Citojmë këtu, Vendimet e Gjykatës Kushtetuese me: nr. 2, datë 03.02.2010, nr.1, datë 12.01.2011, nr. 23, datë 08.06.2011.

në lidhje me “gëzimin e çdo të drejte të parashtruar nga ligji” dhe kështu ofron mbrojtje më të madhe se sa nën 14, i cili lidhet vetëm me të drejtat e garantuara nga KEDNJ-ja.

Në veçanti, fusha e mbrojtjes sipas nenit 1, të Protokollit të 12, të KEDNJ përfshin rastet kur subjekti është diskriminuar:

- “a) në gëzimin e çdo të drejte ligjore të njohur shprehimisht me ligj të veçantë;
- b) në gëzimin e çdo të drejte që rrjedh nga një detyrim i qartë i autoritetit publik sipas legjislacionit të brendshëm, sa kohë autoriteti ka detyrimin të dëshmojë një sjellje të caktuar mbi bazën e ligjit të brendshëm;
- c) nga autoriteti publik në ushtrimin e kompetencës diskrecionare;
- d) nga çdo akt apo mosveprim tjetër i autoritetit publik”.

E drejta për punë dhe mbrojtja nga diskriminimi në gëzimin e kësaj të drejte parashikohet edhe në akte të tjera ndërkombëtare të ratifikuara nga Shqipëria të tilla si:

“Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Ekonomike, Sociale dhe Kulturore¹⁶”, i cili sanksionon të drejtën për punë në nenin 6, të tij. Sipas këtij akti ndërkombëtar në fushën e të drejtave të njeriut, i cili është ratifikuar nga vendi ynë, parashikohet se, e drejta për punë përfshin të drejtën e secilit për të pasur mundësinë e sigurimit të jetesës, duke punuar e pranuar lirisht dhe marrjen e masave të përshtatshme për ta mbrojtur këtë të drejtë. Sipas nenit 2/2, të Paktit, të drejtat e parashikuara në këtë Pakt duhet të garantohen pa asnjë diskriminim.

Konventa Nr. 111 e Organizatës Ndërkombëtare të Punës (ILO)¹⁷ “Mbi diskriminimin në fushën e punësimit dhe profesionit”, përcakton parimin e barazisë së mundësive dhe të trajtimit në fushën e punësimit dhe të profesionit për të gjithë individët, pa asnjë lloj diskriminimi.

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, si një institucion barazie i specializuar për mbrojtjen nga diskriminimi, në zbatim të dispozitave të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, ka si qëllim të sigurojë të drejtën e çdo personi për: “a) barazi përpara ligjit dhe mbrojtje të barabartë nga ligji; b) barazi të shanseve dhe mundësive për të ushtruar të drejtat, për të gëzuar liritë dhe për të marrë pjesë në jetën publike; c) mbrojtje efektive nga diskriminimi dhe nga çdo formë sjelljeje që nxit diskriminimin.”

Në shumicën e çështjeve të diskriminimit, ankuesi e ka të vështirë apo të pamundur t’i mbledhë provat, ndonjëherë provat e drejtpërdrejta as nuk ekzistojnë. Subjektet që konsumojnë sjelljen diskriminuese nuk e pranojnë asnjëherë se kanë diskriminuar. Për të kompensuar këtë disavantazh të madh, legjislacioni ka parashikuar parimin e zhvendosjes së barrës së provës.

¹⁶ Ratifikuar me ligjin nr. 7511, datë 08.08.1991

¹⁷ Ratifikuar me ligjin nr. 8086, datë 13.03.1996.

Parimi i zhvendosjes së barrës së provës është një parim i konsoliduar në legjislacionin e BE-së dhe jurisprudencën e GJEDNJ-së. KEDS gjithashtu ka pranuar që në çështjet e diskriminimit, barra e provës nuk duhet të varet plotësisht nga ankuesi, por duhet të jetë objekt i një rregullimi të posaçëm.

I njëjti rregullim në lidhje me barrën e provës parashikohet edhe në nenin 82, pika 2 e Kodit të Procedurës Administrative, përcakton se: *“Në rastet kur pala paraqet prova mbi të cilat bazon pretendimin për sjelljen diskriminuese dhe në bazë të të cilave mund të prezumohet se ka pasur diskriminim, pala tjetër dhe/ose organi publik detyrohet të provojë se faktet nuk përbëjnë diskriminim, pavarësisht nga detyrimi i organit publik për të vënë në dispozicion të palëve provat e zotëruara prej saj”*.

Ky rregullim i posaçëm në lidhje me barrën e provës pasqyrohet në nenin 33, pika 7/1 të ligjit *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, të ndryshuar, ku parashikohet se : *“7/1. Në rastet kur pala ankuese paraqet fakte mbi të cilat bazon pretendimin për sjelljen diskriminuese dhe në bazë të të cilave mund të prezumohet se ka pasur diskriminim, pala tjetër, kundër së cilës është paraqitur ankesa, detyrohet të provojë se faktet nuk përbëjnë diskriminim.”*

Në aspektin procedural, si fillim pala ankuese duhet të provojë se, i vetmi shpjegim i arsyeshëm për trajtimin e diferencuar është shkaku i mbrojtur nga diskriminimi dhe në kushtet kur arrihet ky nivel provueshmërie barra e provës për të provuar të kundërtën, që veprimet nuk përbëjnë diskriminim i bie palës tjetër. Pra, nëse faktet e prezantuara nga ankuesi duken të besueshme dhe në përputhje me provat në dispozicion, GJEDNJ në praktikën e vet i ka pranuar ato si të provuara, përveçse kur pala tjetër kundër së cilës paraqitet ankesa paraqet një shpjegim alternativ bindës. GJEDNJ-ja pranon si fakte ato vlerësime *“...të mbështetura nga vlerësimi i lirë i të gjitha provave.....provat mund të vijnë nga bashkëekzistenca e deduksioneve/prezumimeve mjaftueshmërisht të forta, të qarta dhe të përputhshme apo nga prezumime faktesh të pa kundërshtuara. Për më tepër niveli i bindjes i nevojshëm për arritjen e një konkluzioni të veçantë dhe lidhur me këtë, shpërndarja e barrës së provës, janë të lidhura ngushtësisht me veçoritë e fakteve, natyrën e pretendimit të bërë dhe me të drejtat e pretenduara¹⁸”*.

Pra, nëse faktet e prezantuara nga paditësi duken të besueshme dhe në përputhje me provat në dispozicion, GJEDNJ do t'i pranojë ato si të provuara, përveçse kur i padituri paraqet një shpjegim alternativ bindës.

¹⁸ GJEDNJ *Nachova dhe të tjerët v. Bullgarisë* [GC] (Nr. 43577/98 dhe 43579/98), 6.07.2005, para. 147. GJEDNJ, *Timishev v. Rusisë* (Nr.s. 55762/00 and 55974/00), 13.12.2005, para. 39, dhe GJEDNJ, *D.H.dhe të tjerët v. Republikës Çeke* [GC] (Nr. 57325/00), 13.11.2007, para. 178.

GJEDNJ shprehet se: “..... niveli i bindjes së nevojshme për arritjen e një përfundimi të caktuar dhe, në lidhje me këtë, shpërndarjen e barrës së provës, janë të lidhura thelbësisht me specifikën e fakteve, natyrën e pretendimit të bërë dhe të drejtën në rrezik.”.¹⁹

Në lidhje me barrën e provës në çështjet e diskriminimit, Gjykata Kushtetuese në vendimin nr. 16 datë 12.03.2024 (V-16/24), ndër të tjera thekson se: “.....aty ku ekzistojnë fakte nga të cilat mund të supozohet se ka pasur diskriminim, i takon autorit të diskriminimit, në këtë rast punëdhënësit, të dëshmojë se nuk ka pasur shkelje të këtij parimi. Kalimi i barrës së provës nga punëmarrësi (viktima e diskriminimit) te punëdhënësi (autori i diskriminimit) lidhet me vulnerabilitetin e të diskriminuarit, ndaj ai mjafton të paraqesë fakte të besueshme që prezumojnë prima facie ekzistencën e një rrethane specifike diskriminuese që ka çuar në një trajtim më pak të favorshëm ose në shkaktimin e dëmit ndaj tij. Nga ana tjetër, gjykata ka detyrën për të verifikuar nëse faktet e pretenduara ekzistojnë dhe të vlerësojë nëse provat e paraqitura nga punëdhënësi janë të mjaftueshme për të nxjerrë konkluzionin se zgjidhja e marrëdhënieve të punës nuk ka qenë për shkaqe diskriminuese. Me fjalë të tjera, kjo do të thotë se barra e provës në lidhje me shkaqet për diskriminim në marrëdhëniet e punës i përket fillimisht punëmarrësit, por nëse ky i fundit paraqet disa fakte, të cilat mbështesin në mënyrë të arsyeshme një prezumim për diskriminim, barra e provës kalon te punëdhënësi.”

Për të vërtetuar faktin se ankuesja është ekspozuar ndaj një sjellje diskriminuese nga ana e ish-punëdhënësit/ZVAP Bulqizë, duhet të ekzistojë një lidhje objektive shkakësore ndërmjet shkaqeve të mbrojtura nga ligji 10 221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, dhe trajtimit të padrejtë të ankueses.

Mbështetur në faktet dhe provat e depozituara gjatë shqyrtimit administrativ të ankesës, si dhe analizimit të legjislacionit përkatës²⁰, Komisioneri vlerëson se subjekti ankues i është nënshtruar një trajtimi të padrejtë nga ana e ish-punëdhënësit/ZVAP Bulqizë, në lidhje me largimin nga puna.

Por, pavarësisht konstatimit të këtij fakti, ankuesja nuk arriti të provojë dhe dokumentojë se fakti që ajo është anëtare e subjektit politik, Partia Demokratike, dhe për shkak se bashkëshorti i saj kishte qenë dhe vëzhgues i subjektit politik PD, në Qendrën e Votimit nr. 1057/00, fshati Lladomericë, Bashkia Bulqizë në zgjedhjet e vitit 2013, kanë shërbyer si shkak për të cilin ajo është diskriminuar nga ana e ish-punëdhënësit/ZVAP Bulqizë.

Lidhur me sa më sipër, Komisioneri gjykon se, referuar informacionit të disponuar nga KQZ, sa i përket bashkëshortit të ankueses, Xh. Sh., se: “Pas verifikimeve të kryera në dokumentacionin arkivor të Komisionit Qendror të Zgjedhjeve në dispozicion, rezulton se, nuk ekzistojnë të dhëna që vërtetojnë angazhimin e shtetasit të sipërpërmendur në cilësinë e anëtarit apo vëzhguesit gjatë

¹⁹ GJEDNJ *Nachova dhe të tjerët v. Bullgarisë* [GC] (Nr. 43577/98 dhe 43579/98), 6.07.2005, para. 147. GJEDNJ, *Timishev v. Rusisë* (Nr.s. 55762/00 and 55974/00), 13.12.2005, para. 39, dhe GJEDNJ, *D.H.dhe të tjerët v. Republikës Çeke* [GC] (Nr. 57325/00), 13.11.2007, para. 178.

²⁰ Shih Ndarjen III, nëndarja A, të vendimit të KMD.

zgjedhjeve të përgjithshme të vitit 2013 dhe zgjedhjeve vendore të vitit 2015”, qenia e tij si anëtar apo vëzhgues i PD-së në zgjedhjet e përgjithshme të vitit 2013 dhe ato vendore të 2015-ës nuk provohet.

Në aspektin procedural, si fillim duhet të provohet se i vetmi shpjegim i arsyeshëm për trajtimin e padrejtë, është shkaku i mbrojtur nga diskriminimi, dhe në kushtet kur arrihet ky nivel provueshmërie barra e provës për të provuar të kundërtën, që veprimet nuk përbëjnë diskriminim i bie palës tjetër. Është e domosdoshme që *prima facie*, faktet dhe provat e administruara të krijojnë prezumimin e diskriminimit, pra që bindjet politike të ankueses dhe fakti që bashkëshorti i saj ka qenë vëzhgues i PD-së në zgjedhjet vendore të vitit 2013, janë i vetmi shpjegim i arsyeshëm për trajtimin e padrejtë dhe të pafavorshëm, të cilit i është nënshtruar ankuesja, në mungesë të të cilit ankuesja nuk do të ishte trajtuar në mënyrë të padrejtë. Vetëm kur arrihet ky nivel bindje, barra e provës për të provuar se trajtimi i padrejtë dhe i pafavorshëm nuk përbën diskriminim mund t’i kalojë ish-punëdhënësit/ZVAP Bulqizë.

Sikurse, theksohet në pjesën e III-të, pika A, të këtij vendimi, është e nevojshme që të ekzistojë një lidhje midis trajtimit të padrejtë, largim nga puna dhe bindjeve politike të ankueses dhe bashkëshortit të saj. Në mënyrë që të plotësohet kjo kërkesë duhet thjeshtë të shtrohet pyetja: A do të ishte trajtuar ankuesja në mënyrë të padrejtë dhe a do të ishte larguar nga puna, nëse ajo nuk do të kishte bindje të tilla politike?

Komisioneri vlerëson se, faktet dhe provat e administruara gjatë procedurës së shqyrtimit të ankesës, nuk arrijnë një nivel të tillë provueshmërie, në mënyrë që të krijohet një prezumim i diskriminimit që ka si bazë bindjet politike të ankueses. Faktet dhe provat e administruara, janë të pamjaftueshme që mbi bazën e vlerësimit të mundësive, në mungesë të një shpjegimi të përshtatshëm, të mund të supozohet se jemi përpara një trajtimi të padrejtë dhe të pafavorshëm që bazohet në bindjet politike të ankueses.

Konstatimi i trajtimit të padrejtë dhe ekzistenca e shkakut të pretenduar të diskriminimit, nuk mund të çojnë *a priori* në përfundimin se jemi përpara një sjellje diskriminuese, për sa kohë që nuk mund të prezumohet lidhja shkakësore, pra se shpjegimi i vetëm i arsyeshëm për marrjen e masës disiplinore “*largim nga puna*” janë bindjet politike të ankueses. Vetëm fakti që ankuesja dhe bashkëshorti i saj, janë anëtarë të Partisë Demokratike nuk mjafton për të zhvendosur barrën e provës tek ish-punëdhënësi/ZVAP Bulqizë. Gjatë procedurës së shqyrtimit të ankesës pala ankuese nuk vuri në dispozicion të Komisionerit asnjë fakt, përmes së civilit të provojë se ajo dhe bashkëshorti i saj kanë patur një angazhim publik politik të njohur. Gjithashtu, ankuesja nuk vuri në dispozicion të Komisionerit asnjë fakt sa i përket bindjeve politike të ish-punëdhënësit/drejtuesit të ZVAP Bulqizë.

Sa më sipër, Komisioneri arrin në përfundimin se nuk ka fakte dhe prova që bëjnë të mundur prezumimin e diskriminimit të subjektit ankues për shkakun e pretenduar. Si pasojë barra e provës

nuk mund ti kalojë Zyrës Vendore të Arsimit Parauniversitar Bulqizë. Pra, Komisioneri nuk gjeti shkelje të Ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar nga Zyra Vendore të Arsimit Parauniversitar Bulqizë.

PËR KËTO ARSYE:

Bazuar në nenet 32 dhe 33, të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

V E N D O S I:

1. Konstatimin e mosdiskriminimit të subjektit ankues, T. Sh., nga ana e Zyrës Vendore të Arsimit Parauniversitar Bulqizë, për shkak të bindjeve politike të saj.
2. Kundër këtij vendimi lejohet ankimim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, brenda 45 ditëve nga marrja dijeni.

KOMISIONERI

Robert GAJDA

Hartoi: R. Babaj
Pranoi: V. Bushati
Datë: 19.08.2024